

LLKK

Transformācijas iespējas - pie kādiem nosacījumiem kļūtu izdevīgi būt bioloģiskam lauksaimniekam?

SIA «Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs»

Ekonomikas nodaļas

Ekonomikas eksperts

Raivis Andersons

31.01.2023.

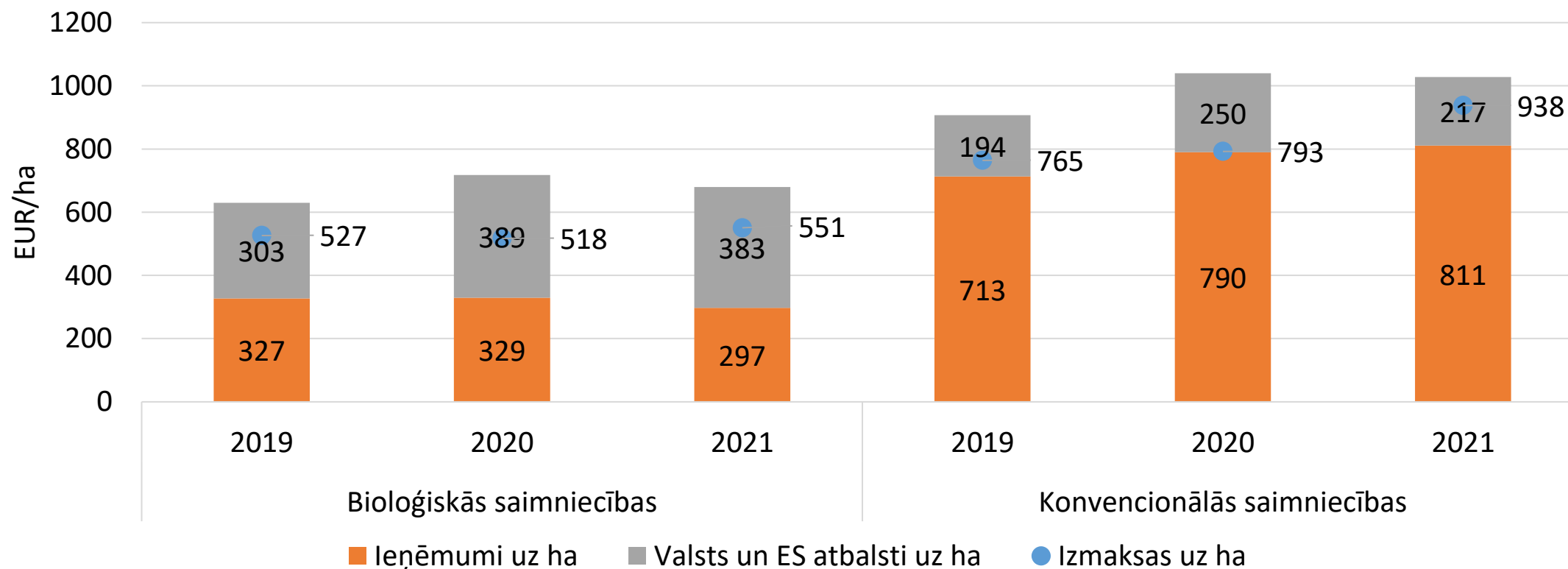
Ievads

- Videi draudzīga lauksaimniecība;
- AAL un minerālmēslu pieejamība – pieprasījums/piedāvājums;
- Patērētāju patēriņa paradumu maiņa;

Dati

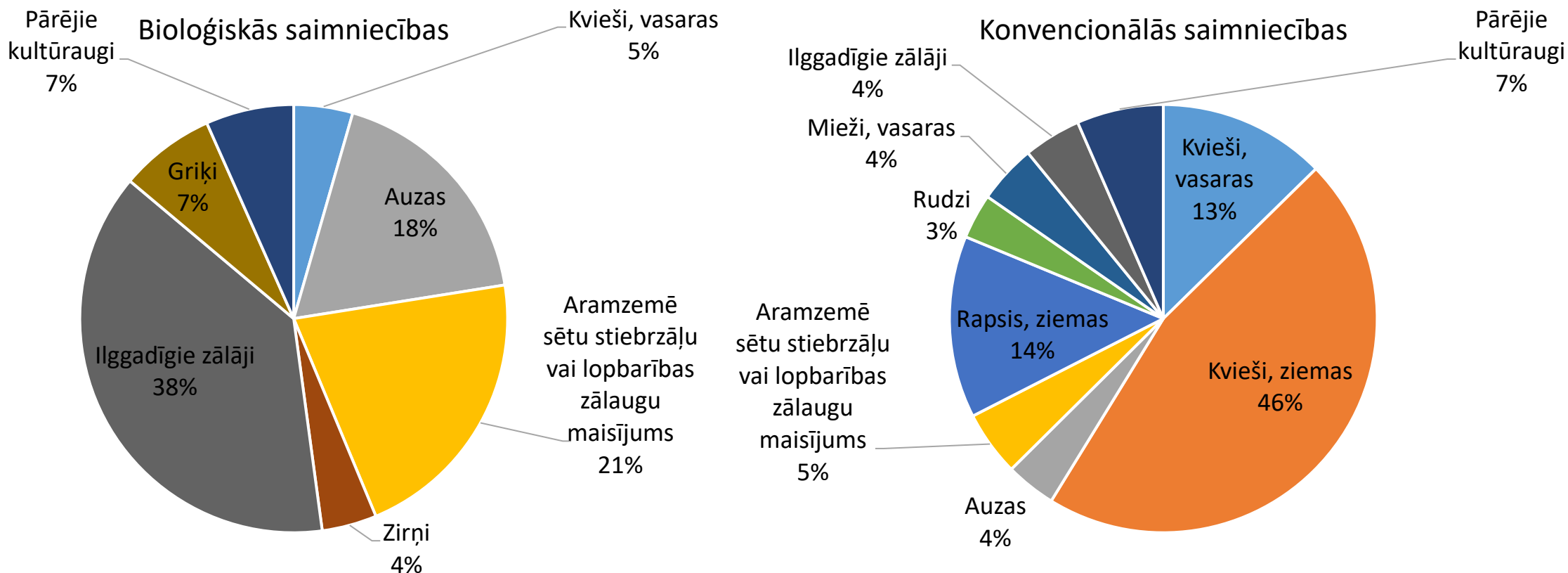
- Dati iegūti no aktivitātē «Agrovides un ekoshēmu pasākumu aprēķini un analīze atbalsta maksājumu efektīvākai ieviešanai» iesaistītajām saimniecībām;
- 2019. gadā iesaistītas 157, no tām 33 bioloģiski sertificētas, 2020. gadā iesaistītas 145, no tām 31 bioloģiski sertificēta, 2021. gadā iesaistītas 150, no tām 35 bioloģiski sertificētas;

Ieņēmumi un izmaksas uz LIZ ha

- Konvencionālajām saimniecībām ir lielākas izmaksas un ieņēmumi uz ha nekā bioloģiski sertificētajām saimniecībām;
- Bioloģiskajām saimniecībām ļoti būtiski ir atbalsta maksājumi, lai varētu nodrošināt saimniecības maksātspēju;

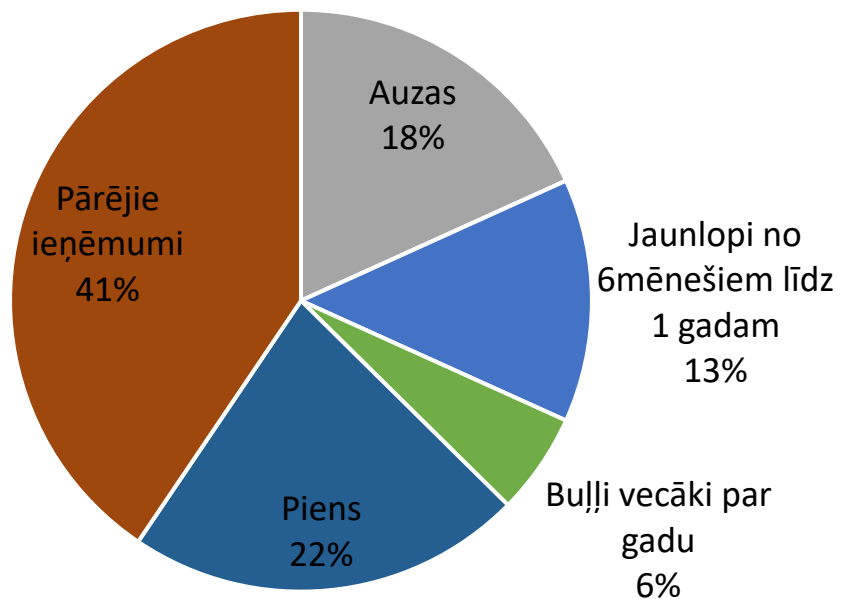
Zemes izmantošanas struktūra

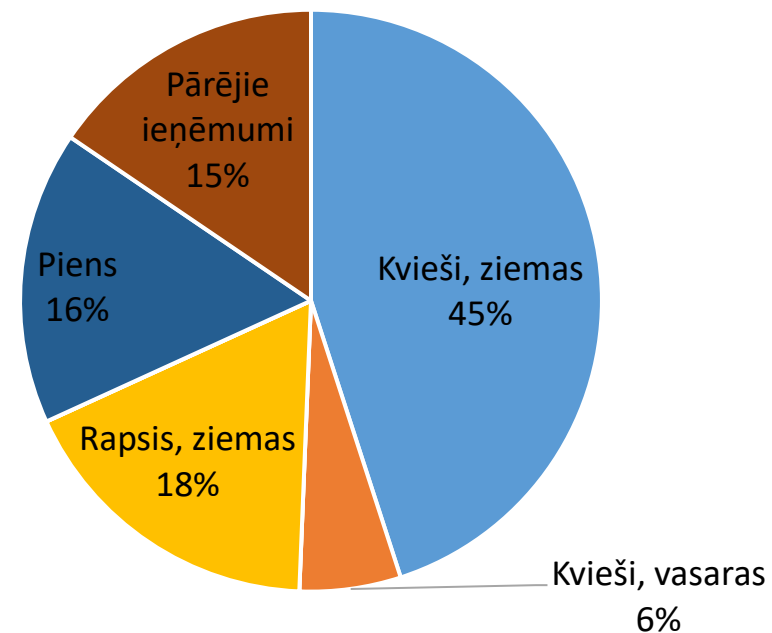
- Vislielākās platības bioloģiskajās saimniecībās aizņem auzas un aramzemē sētu stiebrzāļu vai lopbarības zālaugu maisījums un ilggadīgie zālāji;
- Konvencionālajās saimniecībās vislielāko platību īpatsvaru aizņem kvieši;

Ieņēmumu struktūra

Bioloģiskās saimniecības

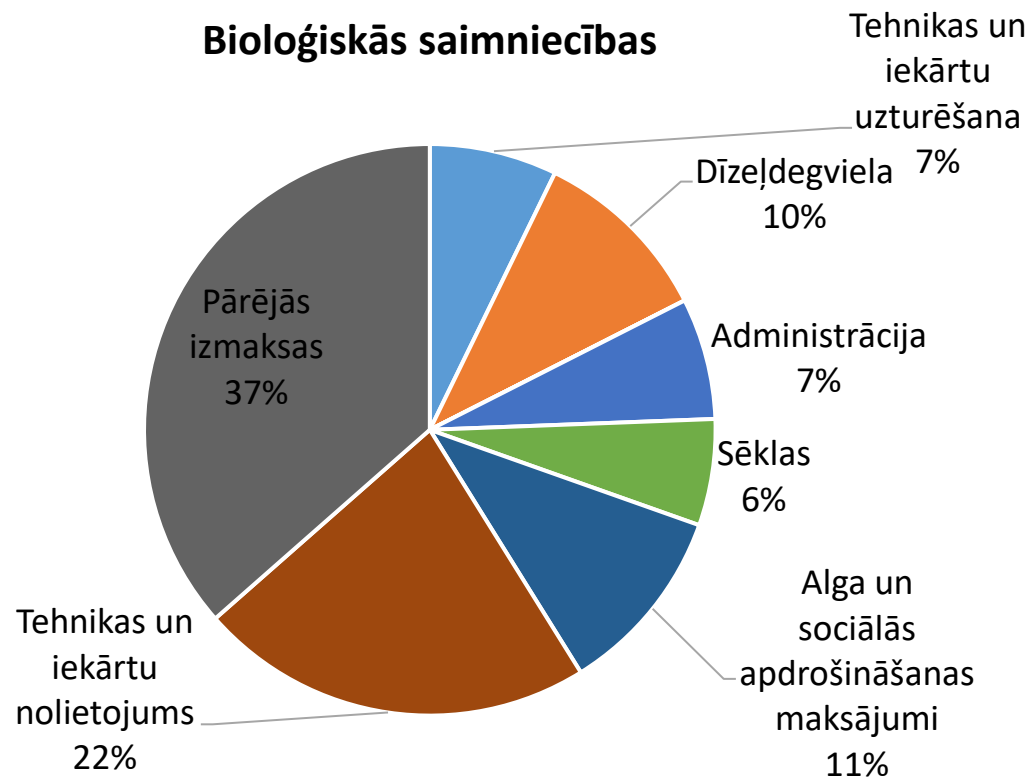
Konvencionālās saimniecības

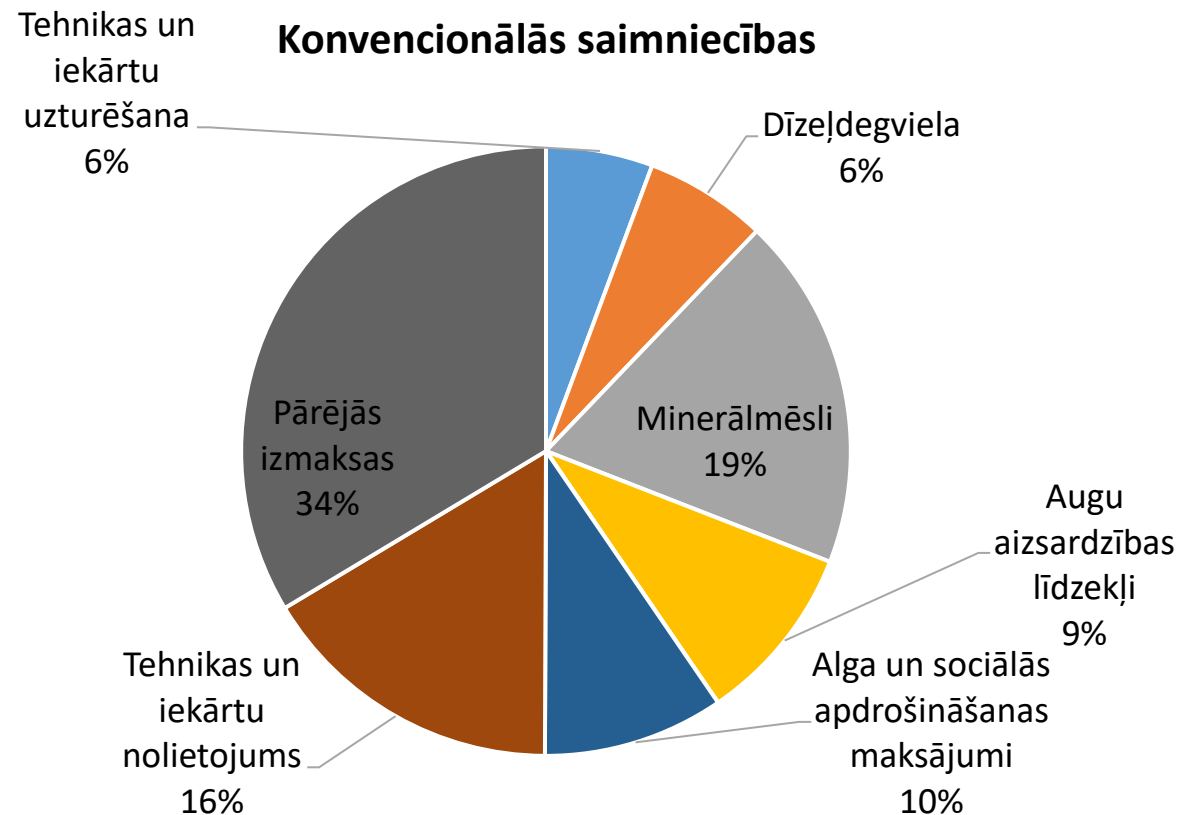
- Būtiskākie ieņēmumu avoti bioloģiskajām saimniecībām – piena un gaļas lopkopība, auzas;
- Konvencionālajās saimniecībās lielāko ieņēmumu daļu veido kviešu un ziemas rapša realizācija;
- Bioloģiskajās saimniecībās ir diversificētāka ražošana – vairāk ieņēmumu veidu;

Izmaksu struktūra

Bioloģiskās saimniecības

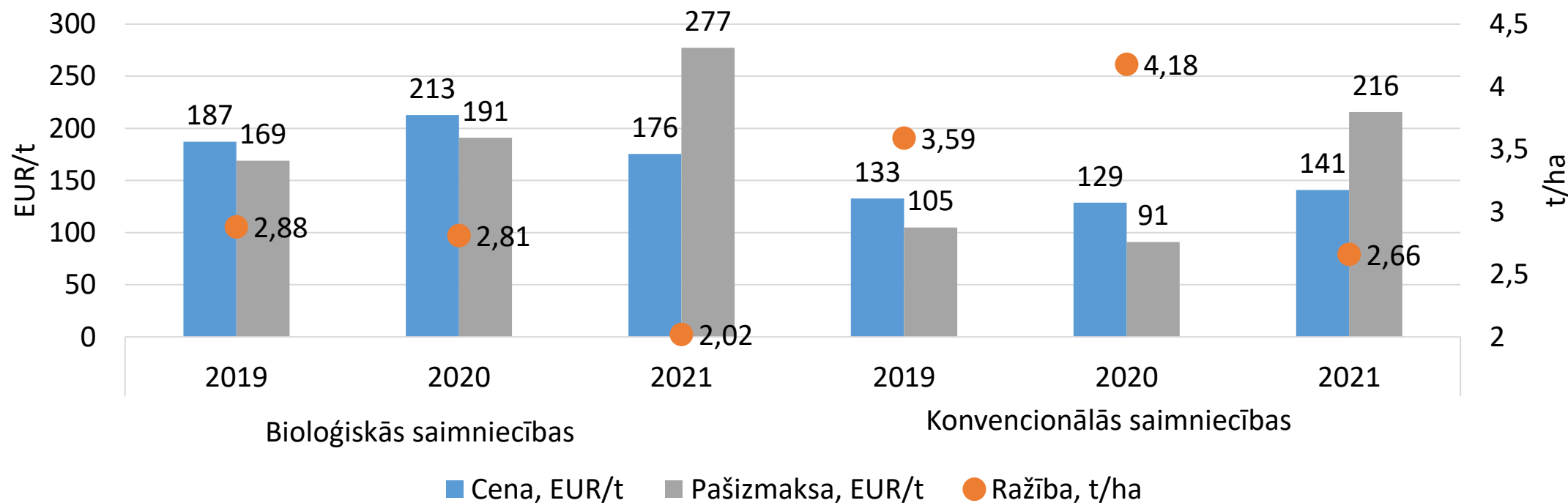
Konvencionālās saimniecības

- Tehnikas un iekārtu nolietojums, algas un sociālās apdrošināšanas maksājumi, dīzeļdegviela un tehnikas un iekārtu uzturēšana ir līdzīgs īpatsvars izmaksu struktūrā abu veidu saimniecībās;
- Augu aizsardzības līdzekļi un minerālmēsli veido ceturto daļu no konvencionālo saimniecību izmaksu struktūras;

Graudaugi

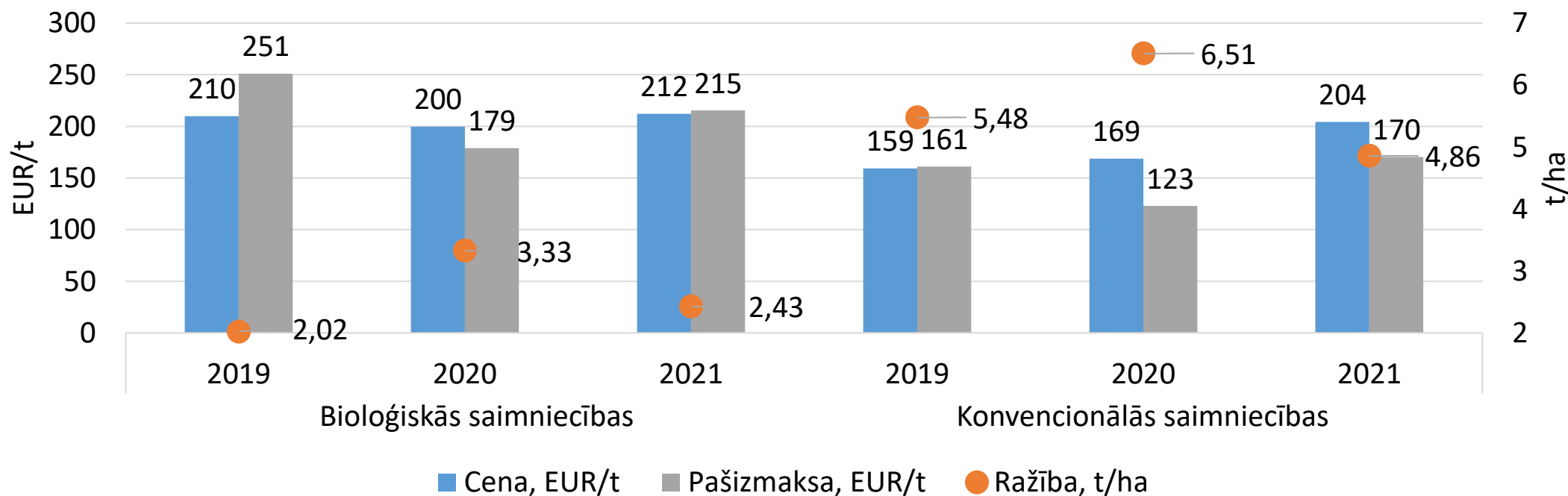
Auzas

- Auzas ir salīdzinoši kultūraugs (izņemot 2021. gadu);
- Auzu ražība starp bioloģiskajām un konvencionālajām saimniecībām atšķiras par aptuveni 1 t;

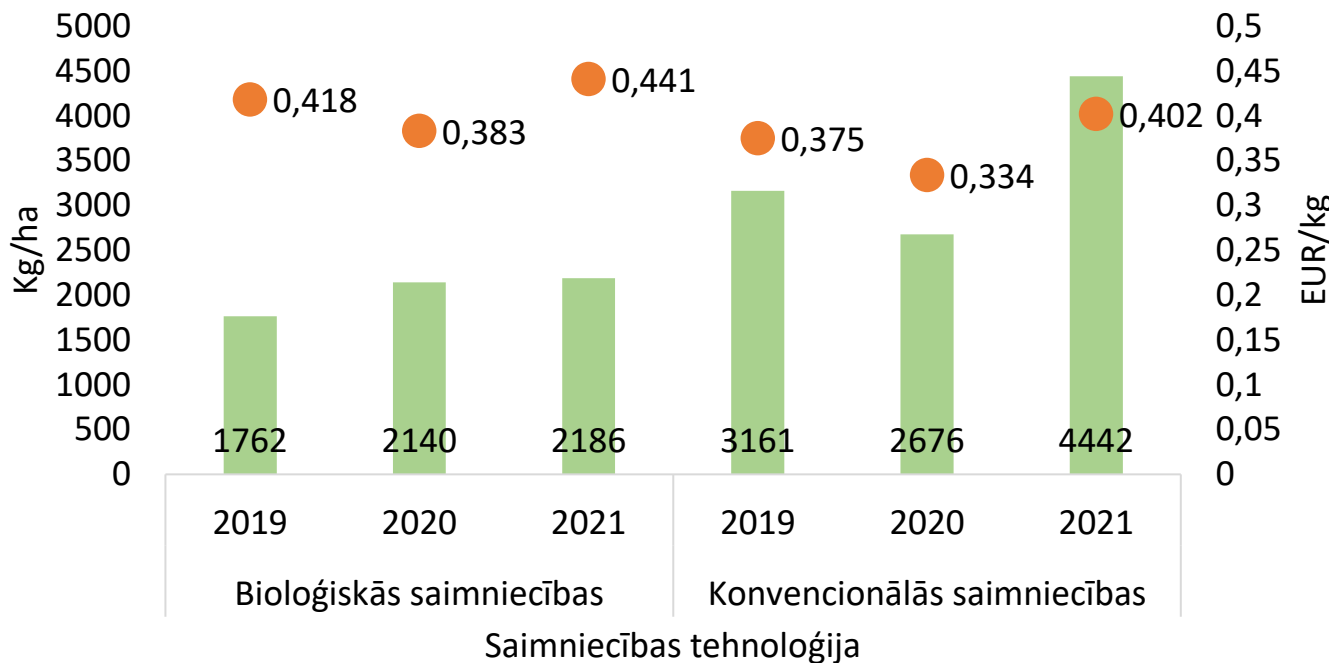
Graudaugi

Ziemas kvieši

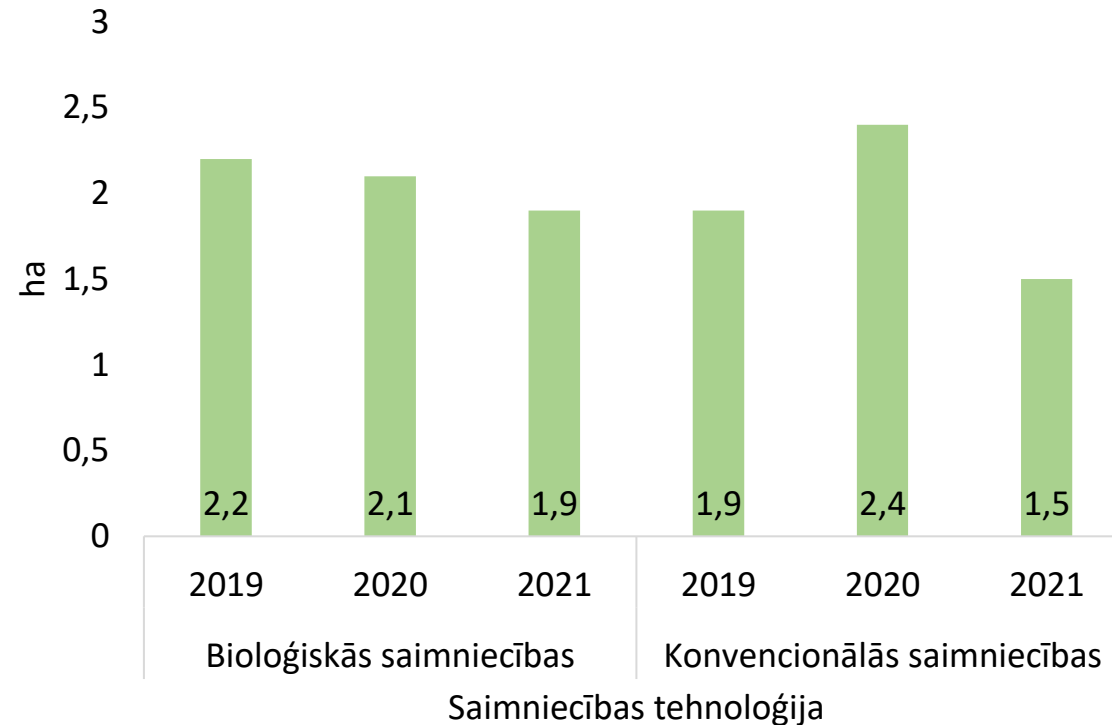

- Ziemas kviešu audzēšana bioloģiskajām saimniecībām ir rentabla, ja raža ir vairāk nekā 3 t/ha;
- Konvencionālajām saimniecībām ziemas kviešu ražošanas rentabilitāti būtiski ietekmē iegūtais ražas apjoms, realizācijas cena un kopējās hektāra apsaimniekošanas izmaksas;

Piens

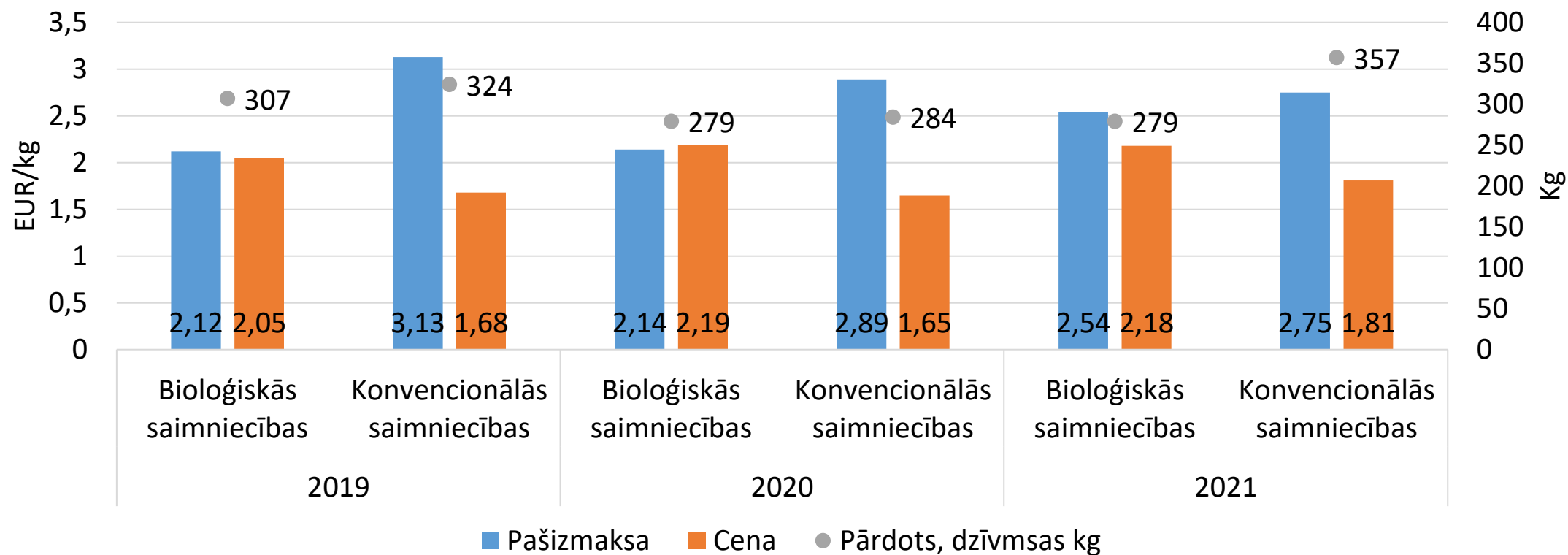
- Vidēji relizēts piens no viena lopbarības ieguvei paredzēta ha
- Realizētā piena pašizmaksa

- Lopbarības ieguvei paredzētie ha vidēji uz vienu govī

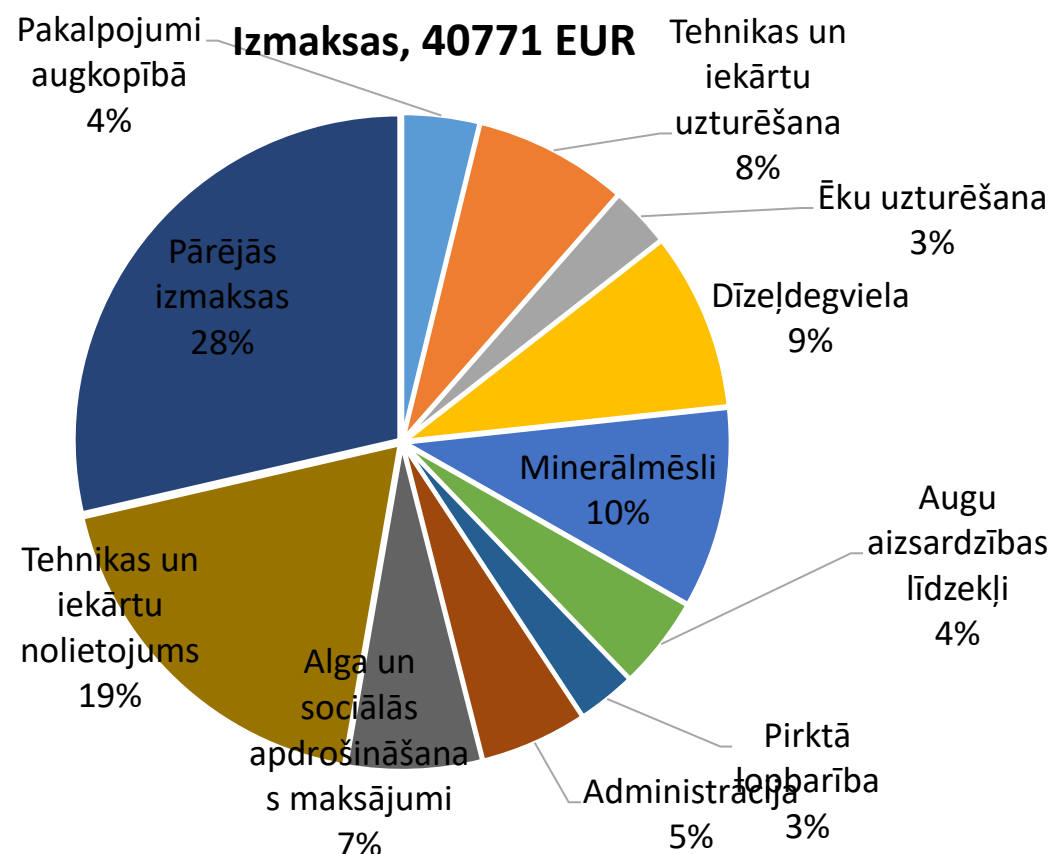
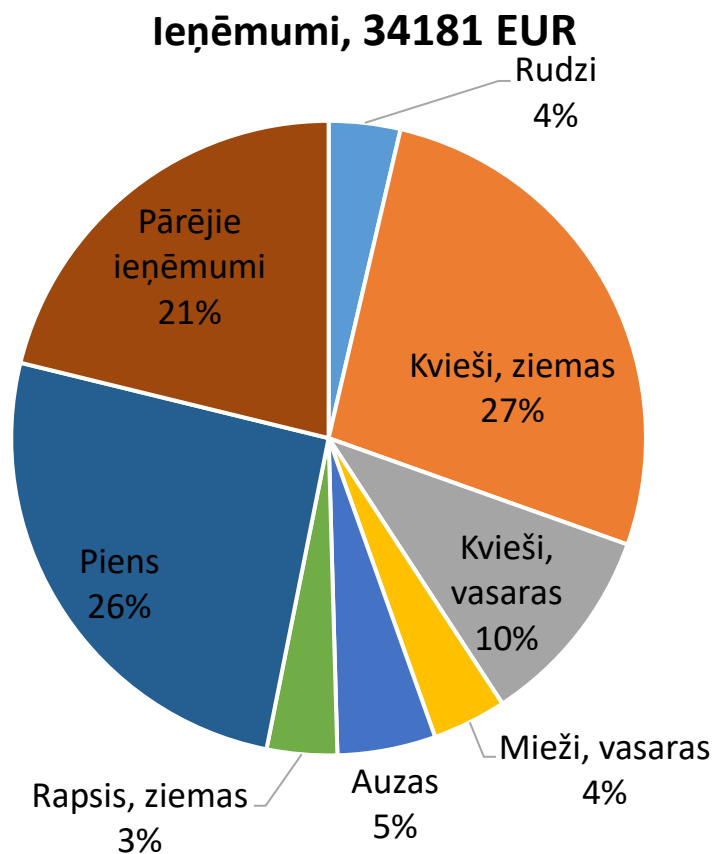
- Bioloģiski sertificētām saimniecībām ir mazākas realizētā piena ražošanas pašizmaksas svārstības salīdzinot ar konvencionālo saimniecību realizētā piena ražošanas izmaksām;
- Bioloģiski sertificētās saimniecības vidēji no viena lopbarības ieguvei slaucamajai govij paredzētā hektāra realizē mazāk piena, nekā konvencionālās saimniecības.

Gaļas liellopi

- Bioloģiskās gaļas liellopu saimniecības saņem par vienu dzīvmasas gaļas kilogramu vidēji līdz pat 50 vairāk, nekā konvencionālās saimniecības;
- Liellopu gaļas ražošanas pašizmaksa augstāka ir konvencionālajām saimniecībām;

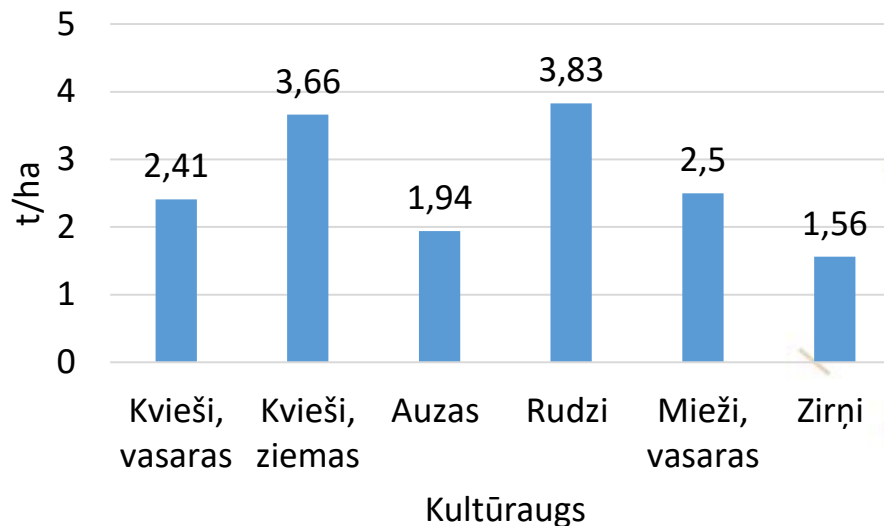
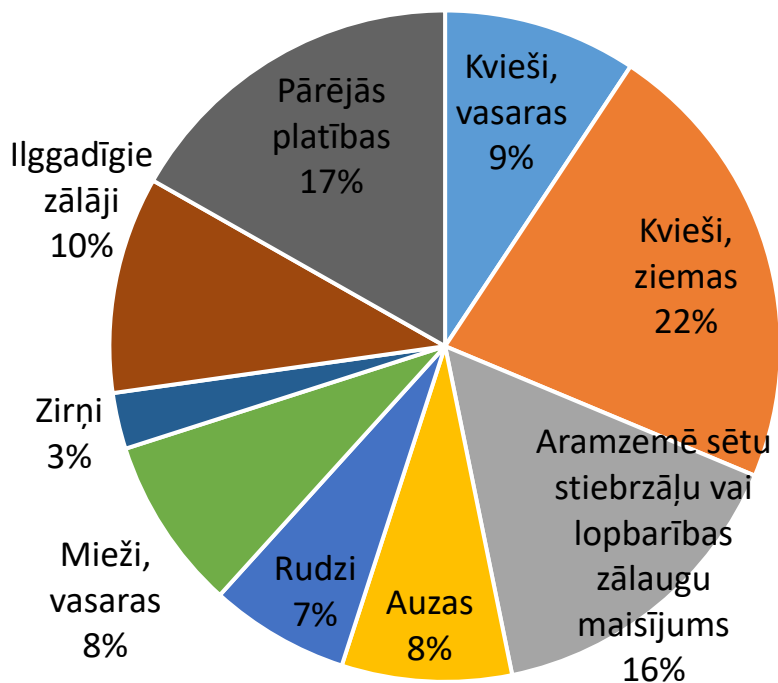
Vidējā konvencionālā saimniecība

- Vidējai konvencionālajai saimniecībai ar apgrozījumu līdz 70000 EUR, lielākos ieņēmumus veido ziemas kvieši un piens;
- Lielākās izmaksu pozīcijas ir tehnikas un iekārtu nolietojums, minerālmēsli un dīzeļdegviela;

Vidējā konvencionālā saimniecība

LIZ, 54 ha

Slaucamās govys: **5,52 gab.**

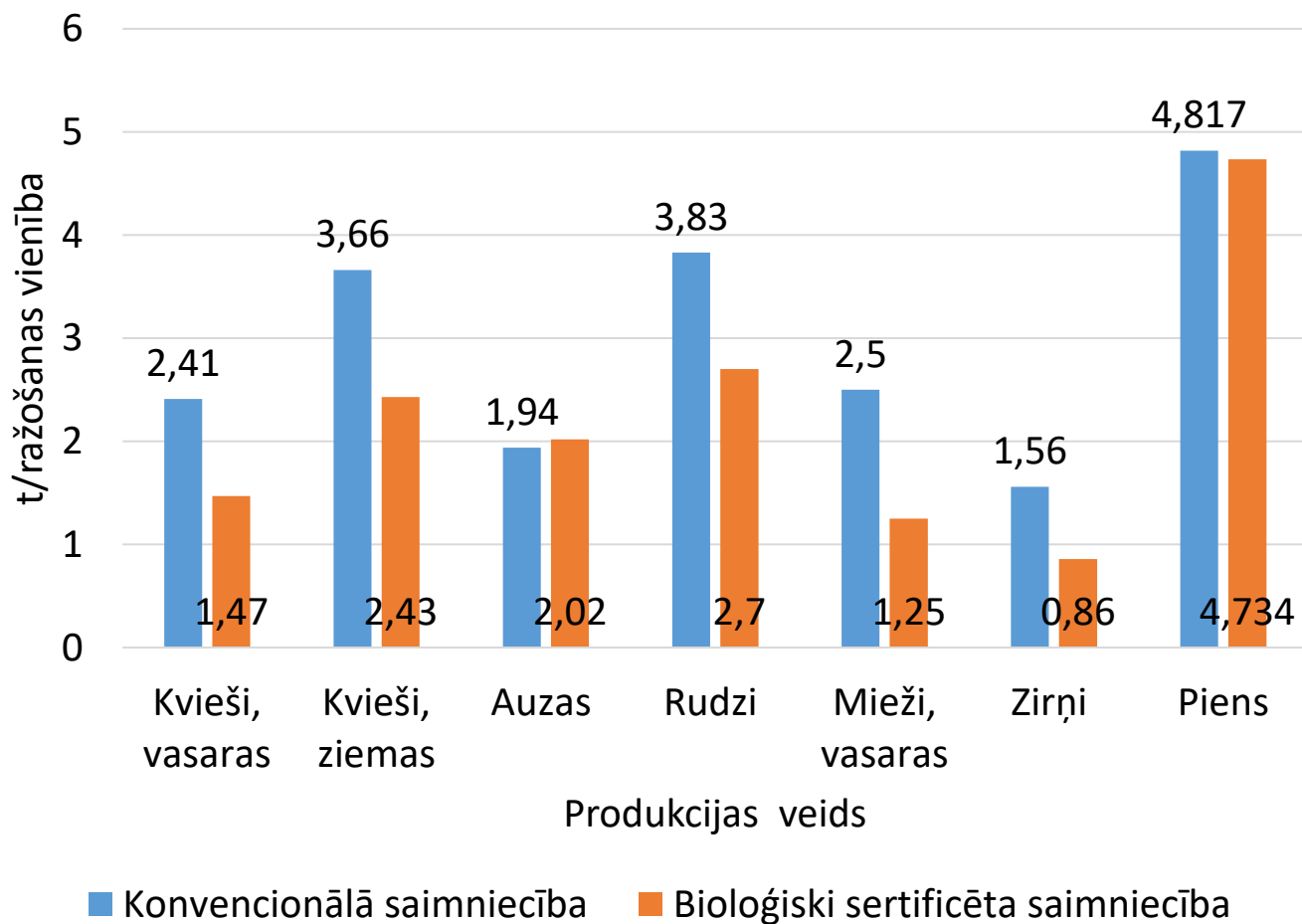
Vidēji no govys realizēts piens: **4817 kg**

- Lielākās platības ir ziemas kviešiem, aramzemē sētu stiebrzāļu vai lopbarības zālaugu maisījumam un vasaras kviešiem;
- Vislielākās ražas saimniecībā ir ziemas kviešiem un rudziem;

Transformācija uz bioloģisko lauksaimniecību

Ražību izmaiņas

Ieņēmumi: **34181 EUR** → **35255 EUR**
26661 EUR

- 22 %

Izmaksas: **40771 EUR** → **32317 EUR**

- 20,7 %

- Saglabājot konvencionālās saimniecības ražības līmeni un strādājot ar bioloģiskām metodēm, saimniecībai ir iespējams gūt peļņu bez atbalsta maksājumiem;

Secinājumi

- Bioloģiski sertificētas saimniecības statusu visbiežāk izvēlas iegūt lopkopības specializācijas saimniecības;
- Visbiežāk audzētie graudaugi bioloģiskajās saimniecībās ir auzas;
- Bioloģiskās produkcijas realizācijas cenas nav būtiski augstākas kā konvencionālās produkcijas realizācijas cenas;
- Atbalsta maksājumiem nevajadzētu būt vienīgajam iemeslam bioloģiski sertificētas saimniecības statusa iegūšanai;
- Pirms transformācijas no konvencionālās saimniecības uz bioloģisko saimniecību, ir jāizvērtē kādus lauksaimniecības produktus bioloģiskajā sistēmā var saimniecībā saražot, ražošanas tehnoloģijas, iespējamie produkcijas pircēji;

Paldies!

